ChristenUnie
Midden-Delfland

Algemene Beschouwingen

Programmabegroting 2023 - 2026

Inleiding

Dit is de eerste programmabegroting van het nieuwe college. Het college, na de verkiezingen van afgelopen maart, gevormd door het CDA, D66 en de VVD.
De programmabegroting laat een positieve ontwikkeling zien voor de jaren 2023 tot en met 2025. Door een verlaging van de algemene uitkering, zou deze positieve ontwikkeling vanaf 2026 geremd kunnen worden. Terecht geeft het College meteen een winstwaarschuwing, omdat de inflatie waarmee gerekend is, mogelijk niet realistisch is.

Sinds begin van dit jaar veranderen de omstandigheden in rap tempo. We horen en zien het om ons heen. De vele crisissen die ook effect hebben op Midden-Delfland. Energiearmoede, inflatie, hoge energieprijzen, de oorlog in Oekraïne en de beelden in Ter Apel waar mensen in nood in de openlucht moeten slapen. Het laat wederom zien dat de wereld niet maakbaar is.

(Energie) armoede

Door de explosief stijgende energieprijzen is de verwachting dat een toenemend aantal mensen moeite zal hebben om (vooral de komende wintermaanden) de energierekening te betalen. Gelukkig is er een regeling waarbij het Rijk een deel van de stijging compenseert. Dit zal zeker helpen, maar helaas niet voor iedereen voldoende zijn. De kans is groot dat, ook gezien de prijsstijgingen in o.a. de supermarkt, steeds meer gezinnen in de problemen zullen komen. De fractie van de ChristenUnie kan zich vinden in de lijn van het college om, vanwege de grote onzekerheden, niet op voorhand budgetten in de begroting op te nemen.
In antwoord op vragen van de CDA-fractie tijdens de commissievergadering van 13 september 2022 gaf het college aan dat bij de energietoeslag voor minima zich nu veel andere gezinnen zich hadden gemeld die niet bij de gemeente bekend waren. De fractie van de ChristenUnie vindt het belangrijk om deze doelgroep goed in beeld te hebben, waardoor ook gerichte hulp kan worden geboden. Wij vinden het belangrijk te investeren in de relatie, zodat mensen een persoon/instantie hebben waar zij op terug kunnen vallen. Ondersteuning kan ook door mensen wegwijs te maken in de bestaande (rijks)regelingen die wel/niet voor hun van toepassing zijn.

Evenals de huishoudens hebben ook bedrijven en ondernemers last van de energiecrisis en de stijgende prijzen. Recent heeft het kabinet besloten om, in analogie met de regeling voor huishoudens, ook een regeling in het leven te roepen voor het midden en klein bedrijf. Uit de cijfers op pagina 45 en 46 van de programmabegroting blijkt dat in 2021 circa 1900 bedrijven in Midden-Delfland gevestigd waren. Een deel van deze bedrijven zal mogelijk gebruik kunnen maken van de eerder genoemde rijksregeling.

- Heeft het college, op basis van de huidige contacten, zicht op de impact van de energiecrisis en de stijgende prijzen op de bedrijven en ondernemers die in Midden-Delfland gevestigd zijn?
- Ziet het college mogelijkheden om bedrijven/ondernemers, die als gevolg van de energiecrisis, in problemen dreigen te geraken, te ondersteunen?

Personeel

Het maken en uitvoeren van beleid kan alleen als wij beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel. Gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt is het een hele uitdaging om dit personeel aan te trekken en te behouden. Voor dit laatste is het van groot belang dat de werkomstandigheden en perspectieven van onze medewerkers goed zijn, waardoor we in staat zijn ze te behouden. Tijdens de beantwoording van de technische vragen op maandag 10 oktober is aangegeven wat de gemeente allemaal doet om gekwalificeerd personeel aan zich te binden.
De fractie van de ChristenUnie vindt het niet (tijdig) beschikbaar hebben van voldoende gekwalificeerd personeel een groot risico voor het realiseren van de in de programmabegroting opgenomen plannen.

Is het college het hiermee eens?
Zo ja, welke beheersmaatregelen worden er getroffen?

Sociaal Domein en Welzijn

Een gezonde gemeente is een gemeente waar alle mensen meetellen. Een gemeente waar iedereen die zorg nodig heeft deze ook ontvangt. Dat iedereen zich uitgedaagd of uitgenodigd voelt om deel te nemen aan activiteiten. Het sociaal domein is en blijft een ingewikkeld domein waar veel geld in omgaat. Zorg heeft daarom een verstandige aanpak nodig, waar kwaliteit voorop staat, waar mensen vóór financiën gaan en waar vrijwilligers en mantelzorgers worden gezien! Dit verdient de volle aandacht van de gemeente!
In de afgelopen jaren was de jeugdzorg of beter gezegd de hoge kosten voor de jeugdzorg één van de belangrijkste gespreksonderwerpen tijdens de commissie- en/of raadsvergaderingen. Het is al enige tijd stil rond dit onderwerp.

Is hier het adagium “geen bericht is goed bericht” van toepassing of is er sprake van achterlopende informatievoorziening vanuit het college?

Duurzaamheid

Onze gemeente zet zich op meerdere fronten in om toe te werken naar een leefstijl die niet meer ten koste gaat van toekomstige generaties, zowel voor de inwonende burgers en bedrijven als voor de eigen consumptie en dat valt te prijzen. Momenteel staan veel inwoners en bedrijven voor de uitdaging van de energietransitie. De gemeente probeert hierin te ondersteunen ondanks de beperkte beschikbare personeelsuren. Hiervoor worden o.a. externe

partijen ingehuurd. Als ChristenUnie zijn wij blij met de tot nu toe ondernomen acties al zien wij wel mogelijke gevaren. Momenteel wordt bijvoorbeeld de inkoop van hybride warmtepompen gepromoot maar de particulieren die aan deze actie meedoen, worden door de ingehuurde partijen verder niet ontzorgd m.b.t. de inpassing hiervan. Dit introduceert het risico dat bewoners in plaats van nu veel aardgas, straks veel stroom gaan gebruiken en dat de gemeente hierop vervolgens wordt aangekeken. Daarnaast is er (meer in het algemeen) het risico dat de kennis die ingehuurde partijen inbrengen, niet wordt vastgehouden maar snel weer 'weglekt' .

Is het mogelijk om voorbeeldprojecten, de zg. *early adaptors,* verder te organiseren als zichtbare *communities* voor inwoners die inspiratie en kennis willen opdoen?

Onderwijs

Een van de negatieve gevolgen van de coronacrisis is de opgelopen (leer)achterstanden bij kinderen. Om deze achterstanden weg te werken is door het Rijk geld beschikbaar gesteld, het zogenoemde NPO-budget. Zowel de gemeente als de scholen hebben hiervoor geld ontvangen. De gemeenteraad heeft, tijdens de begrotingsbehandeling vorig jaar, middels een motie het college opgedragen samen met de scholen te kijken naar de meest effectieve besteding van deze gelden.

Zou het college iets kunnen zeggen over de voortgang hiervan?

Wonen

Het vinden van een goed en betaalbaar huis is voor velen in Nederland op dit moment een groot probleem. Ook in Midden-Delfland is een tekort aan betaalbare woonruimte. Dit is vooral een probleem voor jongeren, ouderen, starters en statushouders. Het bouwen buiten de dorpsgrenzen is ongewenst, evenals het vervangen van openbare ruimte door woningen. Dit maakt wel dat de beschikbare ruimte steeds schaarser wordt en er steeds creatievere oplossingen gevonden moeten worden. Een van de mogelijke opties is bijvoorbeeld het concept van de Tiny houses. Kort geleden werden de fracties in gemeenteraad uitgenodigd voor een bezoek aan de Tiny houses in Den Hoorn. De fractie van de ChristenUnie is een van de fracties die op deze uitnodiging is ingegaan. We hebben dit bezoek als zeer waardevol ervaren.

Bij de start van het "project Tiny houses" was een evaluatiemoment afgesproken. Kan het college aangeven wanneer de evaluatie gehouden zal worden?

Veiligheid

Naar de inschatting van experts overstijgt de wereldwijde omzet in *cybercrime* momenteel die van drugshandel. Het betreft in feite erg onzichtbare criminaliteit die desondanks meer en meer onze eigen inwoners en bedrijven treft en zal treffen. Wij zijn als rijke wereldbewoners een 'vette kip'. Als gemeente zijn wij allereerst zelf al hard aan het werk om onze eigen digitale veiligheid op orde te hebben, en terecht. Dat bleek ook tijdens de raadsinformatie-bijeenkomst

over informatiebeveiliging en informatievoorziening op 18 oktober. Met name op het gebied van preventie zijn binnen de gemeentelijke organisatie flinke stappen gezet. Cybercrime kan echter ook onze inwoners treffen.

Ziet het college hierin rol weggelegd voor de gemeente als het gaat om voorlichting? Het gaat dan om het digitaal weerbaar maken van (in elk geval) kwetsbare groepen.

Te maken keuzes

Met de programmabegroting 2023 – 2026 heeft het college een tabel meegeleverd met opties waaruit de gemeenteraad een keuze kan maken. De in de tabel opgenomen onderwerpen zijn heel divers en bevatten ook zaken waar in een eerder stadium op is bezuinigd. Uiteraard geven wij graag aan welke keuzes wij zouden maken. Het belangrijkste uitgangspunt bij het bepalen van onze keuzes is "mensen". En hoe cliché dit ook klinkt, hier zit voor ons wel de kern.
Voor de fractie van de ChristenUnie zijn de keuzes daarom:
Preventie, Minimabeleid, bijstand, schuldhulpverlening, WMO en inhuur personeel.
Het laatste (inhuur personeel) is ingegeven door de huidige krapte op de arbeidsmarkt, maar ook om overbelasting van onze medewerkers te voorkomen.

Tot slot

Tot slot willen wij onze dank uitspreken aan het ambtelijk apparaat en het college voor het opstellen van deze programmabegroting. Het is ons aller opdracht om juist in deze onzekere tijden te werken aan een sociaal, duurzaam en gezond Midden-Delfland. Het uitvoeren van deze opdracht kunnen we niet alleen. We moeten samenwerken binnen de raad, met het college, maar ook met groeperingen binnen onze gemeente en daarbuiten.
Wij willen deze termijn eindigen met woorden uit de Bijbel, die wat ons betreft nog steeds actueel zijn. Toen het volk Israël het heel moeilijk had en in ballingschap moest, vroegen zij via een profeet aan God wat zij moesten doen om Zijn hulp weer te krijgen. Het antwoord van God dat de profeet mocht doorgeven was: "Spreek eerlijk recht. Wees goed en zorgzaam voor elkaar, onderdruk geen weduwen en wezen en ook geen vreemdelingen en armen, en wees er niet op uit om een ander kwaad te doen" (Zacharia 7:9,10). Nu meer dan 2000 jaar later gelden deze woorden nog steeds. Wanneer we dat doen mogen we ook nu zegen op ons werk verwachten. Dat wensen wij het college en ons allen dan ook toe.